

नमुना प्रश्नपत्रिका क्र. 1
इयत्ता 10 वी गणित भाग II

वेळ : 2 तास

गुण : 40

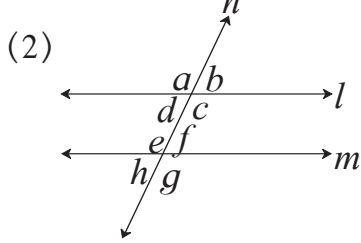
सूचना

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- गणकयंत्राचा वापर करता येणार नाही.
- प्रश्नाच्या उजवीकडे दिलेल्या संख्या त्या प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवतात.
- आवश्यक त्या ठिकाणी उत्तराशेजारी आकृती काढावी.
- रचनेच्या सर्व खुणा स्पष्ट असाव्यात. त्या पुसू नका.

प्रश्न. 1 (A) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

(4)

- बिंदू M हा रेषा AB चा मध्यबिंदू आहे आणि $AB = 14$ तर $AM =$ किती ?

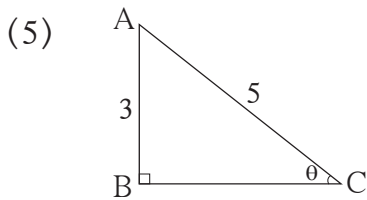

आकृतीचे निरीक्षण करून आंतरकोनांची एक जोडी लिहा.

- जर $\Delta ABC \sim \Delta XYZ$ तर खालील चौकटी पूर्ण करा.

$$\frac{AB}{XY} = \frac{\square}{YZ} = \frac{AC}{\square}$$

- $\angle ARP = 115^\circ$ काढा व तो दुभागा.

आकृतीवरून $\sin \theta$ ची किंमत काढा.

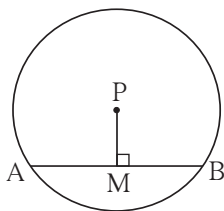
- X- अक्षाचे समीकरण लिहा.

प्रश्न. 1 (B) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(4)

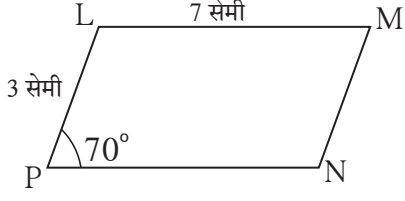
- एका गोलाची त्रिज्या 14 सेमी आहे तर गोलाचे एकूण पृष्ठफळ काढा.

-

P केंद्र असलेल्या वर्तुळाची त्रिज्या 10 सेमी असून जीवा AB चे केंद्रापासूनचे अंतर 6 सेमी आहे तर जीवा AB ची लांबी काढा.

(3)

□ LMNP हा समांतरभुज चौकोन आहे तर आकृतीत दिलेल्या इतर माहितीवरून खालील चौकटी पूर्ण करा.

MN = सेमी

PN = सेमी

∠ M =

∠ N =

प्रश्न. 2 (A) दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा.

(4)

(1) दोन समरूप त्रिकोणांच्या संगत बाजूंचे गुणोत्तर 5 : 7 आहे तर त्यांच्या क्षेत्रफळांचे गुणोत्तर किती ? असेल.

(A) 25 : 49   (B) 49 : 25   (C) 5 : 7   (D) 7 : 5

(2) त्रिज्या r असलेल्या भरीव अर्धगोलाचे एकूण पृष्ठफळ किती ?

(A) $4\pi r^2$ (B) πr^2 (C) $2\pi r^2$ (D) $3\pi r^2$

(3) काटकोन त्रिकोणात काटकोन करणाऱ्या बाजूंच्या वर्गांची बेरीज 169 असेल तर त्याच्या कर्णाची लांबी किती ?

(A) 15   (B) 13   (C) 5   (D) 12

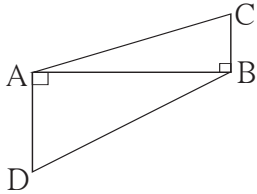
(4) एकमेकांना बाहेरून स्पर्श करणाऱ्या दोन वर्तुळांना जास्तीत जास्त किती सामाईक स्पर्शिका काढता येतील ?

(A) एक   (B) दोन   (C) तीन   (D) चार

प्रश्न. 2 (B) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(4)

(1)

दिलेल्या आकृतीत $CB \perp AB$, $DA \perp AB$.

जर $BC = 4$, $AD = 8$ तर $\frac{A(\Delta ABC)}{A(\Delta ADB)}$ काढा.

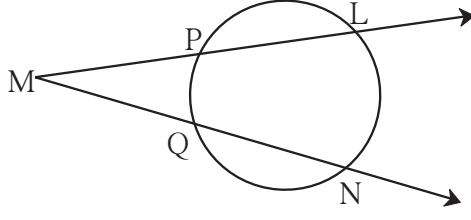
(2) 16 सेमी बाजू असणाऱ्या चौरसाच्या कर्णाची लांबी काढा.

(3) वर्तुळपाकळीची त्रिज्या 21 सेमी असून तिच्या वर्तुळकंसाची लांबी 55 सेमी आहे, तर वर्तुळपाकळीचे क्षेत्रफळ काढा.

प्रश्न. 3 (A) खालीलपैकी कोणत्याही दोन कृती पूर्ण करा.

(4)

(1)

आकृतीमध्ये $m(\text{कंस LN}) = 110^\circ$,
 $m(\text{कंस PQ}) = 50^\circ$ तर $\angle \text{LMN}$ चे माप काढण्यासाठी
 खालील कृती पूर्ण करा.

$$\angle \text{LMN} = \frac{1}{2} [m(\text{कंस LN}) - \boxed{}]$$

$$\therefore \angle \text{LMN} = \frac{1}{2} [\boxed{} - 50^\circ]$$

$$\therefore \angle \text{LMN} = \frac{1}{2} \times \boxed{}$$

$$\therefore \angle \text{LMN} = \boxed{}$$

(2) वर्तुळावरील बिंदूतून वर्तुळाला स्पर्शिका काढण्यासाठी दिलेल्या सूचनेनुसार कृती करा.

2.2 सेमी त्रिज्येचे O केंद्र असलेले वर्तुळ काढा.

वर्तुळावर कोणताही एक बिंदू P घ्या व किरण OP काढा.

बिंदू P मधून किरणाला लंब रेषा काढा.

त्या रेषेस l हे नाव द्या. रेषा l ही बिंदू P मधून जाणारी
 स्पर्शिका आहे.

(3) एका वृत्तचिती आकाराच्या पाण्याच्या टाकीची त्रिज्या 2.8 मी आणि उंची 3.5 मी आहे. तर त्या टाकीमध्ये किती लीटर पाणी मावेल ? हे काढण्यासाठी खालील कृती पूर्ण करा.

पाण्याच्या टाकीची धारकता = वृत्तचिती आकाराच्या टाकीचे घनफळ

$$= \pi r^2 h$$

$$= \frac{22}{7} \times 2.8 \times 2.8 \times \boxed{}$$

$$= \boxed{} \text{ मी}^3$$

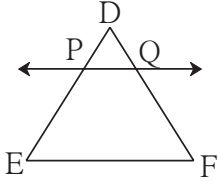
$$= \boxed{} \times 1000 \text{ लीटर}$$

$$= \boxed{} \text{ लीटर}$$

प्रश्न 3 (B) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

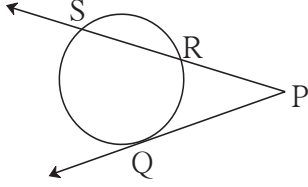
(4)

(1)

ΔDEF मध्ये रेषा $PQ \parallel$ बाजू EF , जर $DP = 2.4$,
 $PE = 7.2$, $PQ = 1$ तर QF काढा.

(2)

आकृतीमध्ये बिंदू Q हा स्पर्शबिंदू आहे. जर $PQ = 12$,
 $PR = 8$, तर $PS =$ किती ?

(3) जर $\sec\theta = \frac{25}{7}$ तर $\tan\theta$ ची किंमत काढा.

प्रश्न 4 खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

(9)

- (1) सिद्ध करा की काटकोन त्रिकोणात कर्णाचा वर्ग हा इतर दोन बाजूंच्या वर्गांच्या बेरजेइतका असतो.
- (2) $A(-4, -7)$, $B(-1, 2)$, $C(8, 5)$ आणि $D(5, -4)$ हे ABCD या समभुज चौकोनाचे शिरोबिंदू आहेत हे दाखवा.
- (3) वादळामुळे एक झाड मोडले आणि झाडाचा शेंडा जमिनीवर 60° चा कोन करतो. झाडाचा शेंडा आणि बुंधा यांमधील अंतर 20 मी असल्यास झाडाची उंची काढा.
- (4) P केंद्र व 2.1 सेमी त्रिज्या घेऊन एक वर्तुळ काढा. वर्तुळ केंद्रापासून 5.2 सेमी अंतरावर Q बिंदू घ्या. Q बिंदूतून वर्तुळाला स्पर्शिका काढा. स्पर्शिकाखंडाची लांबी मोजून लिहा.

प्रश्न 5 खालील कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(4)

- (1) त्रिज्या r असलेल्या वर्तुळात रेषा AB व रेषा AC या दोन जीवा आहेत. जर p आणि q ही अनुक्रमे जीवा AB व जीवा AC ची केंद्रबिंदूपासूनची अंतरे असतील व $AB = 2AC$ तर सिद्ध करा की $4q^2 = p^2 + 3r^2$
- (2) $\Delta SHR \sim \Delta SVU$. ΔSHR मध्ये $SH = 4$ सेमी, $HR = 4$ सेमी, $SR = 4.8$ सेमी आणि $\frac{SH}{SV} = \frac{5}{3}$ तर ΔSVU काढा.

प्रश्न 6 खालील कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(3)

(1) शंक्वाकृती आकाराच्या मक्याच्या कणसाच्या तळाच्या वर्तुळाकार भागाची त्रिज्या 6.6 सेमी असून त्याची लांबी 11.2 सेमी आहे. जर कणसाच्या प्रत्येक चौरस सेमी क्षेत्रावर सरासरी 2 दाणे असतील तर संपूर्ण कणसावर असणाऱ्या दाण्यांची संख्या काढा.

(2) ΔABC आणि ΔPQR मध्ये,

$\angle ABC \cong \angle PQR$ रेषा BD आणि

रेषा QS हे कोनदुभाजक आहेत.

$$\text{जर } \frac{l(AD)}{l(PS)} = \frac{l(DC)}{l(SR)}$$

तर सिद्ध करा : $\Delta ABC \sim \Delta PQR$

